

GİRİŞİMCİLİK VE LOJİSTİK ARASI İLİŞKİYE AMPİRİK BİR YAKLAŞIM, ÖRNEK BİR FİRMA İNCELEMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHVECİ*

Salih DİNÇEL**

ÖZET

Dünya üzerinde yaşanan gelişmelere paralel olarak lojistik sektörü de önemli bir gelişim içerisine girmiş ve özellikle uluslararası ticari faaliyetlerin yaygınlaşması ile lojistiğe duyulan ihtiyaç da artmıştır. Lojistik sektörü oldukça geniş boyutlarda faaliyet gösteren bir sektörü ifade etmektedir. Lojistik kavramının tanımlarının birbirinden farklılık gösteriyor olmasının nedenlerinin başında da bu durum gelmekte ve ilerleyen teknoloji ve değişen şartlara paralel olarak lojistik kavramına yeni anlamların yükleniyor olması da son derece normal bir durumdur. Bu çerçevede lojistiğin faydalarının belirlenmesi ve bu faydaların maksimum seviyeye nasıl çıkabileceğinin araştırılmasının önemi büyüktür. Küresel piyasalarda rekabet seviyesinin gün geçtikçe artması ve rekabet ortamında ayakta kalabilmenin giderek zorlaşması girişimcilik kavramının irdelenmesini fırsatçıl bir noktaya taşımıştır. Faaliyet gösterilen alanlarda var olan veya olması muhtemel fırsatların belirlenmesinde kilit bir rolü olan girişimcilik kavramının işletmelere sağladığı avantajlar nedeni ile üzerinde durulması gereken bir konu haline gelmiştir. Aynı zamanda içinde bulunduğumuz dönem içerisinde girişimcilerin farklı niteliklerine ihtiyaç duyulmasına neden olan unsurların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Girişimcilerin iletişim etkinliklerinin süreç içerisinde önemli bir rolü olduğu değerlendirilmesinin doğruluğunun belirlenmesinin amaçlandığı bu makalede girişimcilik ve iletişim etkinliği arasında direkt bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Bu makale çalışması bir firma incelemesi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Çalışanlarının girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve girişimcilik eğilimlerinde etkili olan demografik ve psikolojik faktörlerin neler olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bir anket çalışması ve incelemesi yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda çalışanların kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görüp görmediklerinde ve gelecekte için faktör olan lojistik sektörü çalışanlarının girişimcilik eğilimi ve girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Lojistik, Lojistik ve Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi,

* Haliç Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Dekan Yardımcısı

** İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

ABSTRACT

In parallel with the developments in the world, logistics has undergone a significant progress and particularly with the development of international trade, the demand for logistics has increased considerably. The term “logistics” now encompasses a large sector operating widely, which accounts for many various definitions for it. Considering the improvements in technology and changing conditions, it is quite normal that “logistics” has been defined in different ways. In order to do this, the aim is to specify and evaluate the contribution rate of logistic activities to the country’s economy in developed countries. The increasing competition level in the world and the challenge of survival in this competitive environment has moved the concept of entrepreneurship to a significant point. Since the concept of entrepreneurship, which has a key role in determining the existing or prospective opportunities in operating activities, provides advantages for business; it is a worthwhile concept to be considered deeply. Entrepreneurship is not only about seeing and seizing the opportunities. Entrepreneurs are supposed to present outstanding outcomes as they have different point of views than others. In this vein; in the second part of the study, the importance of entrepreneurship is studied and the probable implications of their distinct qualities will be emphasized. Moreover, the reasons why they are required to possess distinctive qualities will be discussed. There is a direct correlation between entrepreneurship and communication skills. This is an important piece of information which proves that the qualities an entrepreneur possesses should have a direct effect on the entrepreneurial process as a whole.

This article study has been carried out in accordance with a firm research. It has been done on the purpose of appointing whether the employees have enterprising personality and determining the demographic and psychologic factors having influence on entrepreneurship tendencies. A questionnaire study and a research have been carried out. As a result of statistical analysis having been done; whether the employees treat themselves as having an enterprising personality and significant relationships between entrepreneurship tendencies and enterprising personality properties of the employees working in logistic sector, which is important for the future, have been obtained.

Key Words: Entrepreneurship, Logistics, Logistics and entrepreneurship.

1. GİRİŞ

Günümüzde ticari faaliyetler noktasında var olan bütünleşme girişimlerinin yanında küreselleşmenin getirmiş olduğu koşullar lojistik faaliyetlerde bir takım değişikliklerin meydana gelmesine neden olmuştur. Lojistik sektörü, dünya üzerinde değişen koşullara paralel olarak büyük bir değişim yaşamış ve özellikle teknoloji konusunda gelinen nokta ile birlikte lojistik sektöründe hız büyük önem kazanmıştır.

Lojistik sektörünün günümüzde geldiği noktanın araştırılmasının amaçlandığı bu çalışmadan lojistiğin günümüzde geldiği noktaya paralel olarak önem kazanan bir başka kavram olan girişimcilik üzerinde de durularak lojistik faaliyetlerde girişimciliğin sahip olduğu yere de değinilmesi planlanmaktadır. Bu çalışmada özellikle uluslararası faaliyetlerin yaygınlaşması ile birlikte ihtiyaç duyulan girişimciliğin işletmeler adına ifade ettiği anlamın üzerinde durulması amaçlanmaktadır. Lojistik sektöründe girişimcilik kavramının hangi boyutlarda etkili olduğu araştırılmıştır.

2. LOJİSTİK SEKTÖRÜNE TEORİK BAKIŞ

a. Lojistik Sektörü, Lojistiğin Tanımı ve Önemi

Lojistik sözcüğü, Latince “Logic”, “Yunanca “Logistikos”, İngilizce “Logistics” kelimelerinden türemiş bir kavramdır (Bakkal ve Oflaz, 2011: 6).

Lojistik kavramı, Dünya ticaretinin hacmi büyümeye devam ettikçe daha sık telaffuz edilen bir kavram haline almıştır. Türk Dil Kurumu lojistiği; “ bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere her türlü ürünün, hizmetin ve bilgi akışının çıkış noktasından varış noktasına kadar taşınmasının

etkili ve verimli bir şekilde planlanarak uygulanması” şeklinde tanımlamıştır (www.tdk.gov.tr, 15.05.2014).

Lojistiğin tanımı daha geniş bir biçimde yapılabilecek olursa; müşteri hizmetleri, talep, belge akışı, stok yönetimi, sipariş yönetimi, paketleme, üretim planlaması, satın alma, depolama gibi faaliyetleri içeren süreç şeklinde bir tanım ortaya çıkacaktır (Tek ve Karaduman, 2012: 7).

Yapılan tanımlardan hareketle lojistiğin kapsamının oldukça geniş boyutlarda olduğu söylenebilir. Bu çıkarımın yapılabilmesinin temel nedeni farklı alanlarda lojistik hizmetlerinin görülebilmemesinin mümkün olmasıdır. Her ne kadar farklı alanlara hizmet ediyor olsa da lojistik sektörünün sahip olduğu çevrenin genel olarak aynı olduğunu söylemek mümkündür. Depolama, taşıma gibi fonksiyonların var olması sebebi ile bu fonksiyonları ilgilendiren çevrelerde faaliyet gösteriliyor olması nedeni ile bu durum normal olarak görünmektedir.

Lojistik sektörünün özellikle teknolojik açıdan kaydedilen ilerlemeler sonrasında bir dönüşüm yaşadığından söz edilebilir. Küreselleşmenin etkisi ve uluslararası ticaretin giderek yaygınlaşması gibi hususlar lojistik sektörünün dönüşüm yaşamasına neden olan unsurların başında gelmektedir. Öyle ki artık lojistik sektörden söz edilirken sadece depolama, taşıma gibi faaliyetlerin yanında danışmanlık, pazarlama, sigorta, tahsilat gibi birçok hizmetten söz etmek mümkündür (Bayraktutan vd., 2012: 62). Dünya ticaretinde her geçen gün yaşanan gelişmelerin süreceği düşünüldüğünde lojistik sektörünün sahip olduğu anlam ve içerdiği hizmetlerin de aynı oranda gelişeceğinin söylenmesi de yanlış bir yaklaşım olmayacaktır.

Günümüzde sunulan ürün ve hizmetlerin kaliteli olmasının anlam ifade edebilmesi adına isteni-

len yere istenilen zamanda ulaşabilmesi büyük önem taşımaktadır. Artık insanların iş hayatında kaybedilecek en ufak bir zamana dahi tahammülleri yoktur, bunun nedeni de rekabet seviyesinin giderek artan bir hal almış olmasıdır. Üretimi yapılan ürünlerin doğru zamanda ulaştırılmasının önem kazanması sonrasında lojistik kavramının kilit roller üstlendiği süreçlerden söz edilebilir.

Lojistik kavramına önem yükleyen unsur sadece zamanında teslimat değildir. Uluslararası faaliyetlerin giderek artması sonrasında işletmelerin birçok konuda anlayışlarını değiştirmeleri gerekmiştir. Bu değişimler arasında ilk olarak stok yönetiminin değişimine değinilebilir. Stok yönetiminde şartların değişmesi ve stok giderlerinin artmaya başlamış olması lojistik ve lojistiğin fonksiyonlarını önemli bir noktaya getirmiştir (Küçük, 2012: 55).

Lojistiğin önemi kapsamında değinilmesi gereken hususlardan bir tanesi de rekabete olan katkı noktasındadır. Lojistik, müşterilere sunulan hizmetler aracılığı ile onların memnuniyetinin sağlanmasını hedefleyen faaliyetler süreci olduğu için, başarılı faaliyetlerin bir araya gelmesi ile birlikte müşterilerin tatmin edilmesi mümkün olacaktır. Bu sayede işletmelerin rekabet üstünlüğü elde etmeleri mümkün olur. Çünkü günümüzde başarının belirleyicisi konumunda müşteriler vardır (Özguven, 2008: 659).

Lojistik, dünya şartlarının geldiği nokta göz önüne alındığında çok büyük önem ifade etmektedir. Lojistik olmaksızın yürütülecek olan faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde ilerliyor oluşundan söz edilmesi oldukça güçtür.

b. Lojistiğin Faydaları, Prensipleri ve Faaliyet Alanları

Lojistiğin faydalarından söz edilirken işletme açısından faydaları ve ekonomi açısından faydalardan söz edilebilir. Diğer bir ifade ile lojistik

faaliyetlerde hem faaliyetleri yürüten işletmeler adına, hem de ülkelerin ekonomisi adına yararlar söz konusudur.

Lojistiğin işletmeye olan faydalarından bahsedilirken ilk olarak üretim aşamasında ortaya çıkması muhtemel problemlerin önüne geçiyor olduğundan söz edilebilir. Bununla birlikte yapılan üretimlerin zamanında ilgili kişi veya kurumlara ulaşması noktasında da önemli olan lojistik işletmeler için yarar sağlamaktadır (Küçük, 2012: 55). Bu nedenle lojistik sürecinin gerektiği şekilde ilerletiliyor olması ile birlikte işletmeler adına faydaların ortaya çıkacağı göz önünde bulundurularak hareket edilmesi doğru olacaktır.

Lojistiğin ekonomiye olan katkıları açısından bir inceleme yapıldığında ise yürütülen faaliyetlerin boyutları genişledikçe bu duruma paralel olarak ülke ekonomisinin de bir canlanma içerisine gireceği söylenebilir (Baki, 2004: 17). Ekonomik açıdan iyi durumda olan ülkelerin lojistik faaliyetlerinde doğru bir planlama yaptıklarından söz edilmesi mümkündür.

Lojistik faaliyetlerin yürütülmesinde göz önünde bulundurulmuş bazı prensipler mevcuttur. Lojistiğin sahip olduğu prensipler lojistik faaliyetlerin yürütülmesinde yol gösterici görevi üstlenbilmeleri nedeniyle dikkate alınmalıdır.

Lojistiğin prensipleri şu şekilde sıralanabilir; (Babacan, 2003: 10-11):

- Standart olma,
- Ekonomik olma,
- Esnek olma,
- Sadelik,
- İzlenebilirlik,
- Koordinasyon,

- Yeterlilik şeklinde sıralanmaktadır.

Lojistiğin sahip olduğu bu prensiplerin her biri önemlidir. Yürütülen sürecin başarıya ulaşabilmesi adına bu prensiplerden faydalanılıyor olması gerekmektedir.(Taşkın ve Durmaz, 2012: 8).

Lojistiğin prensipleri sürecin başlangıcından sonucuna kadar olan tüm aşamalarda faydalanılan prensiplerdir. Bu süreç içerisinde farklı aşamalarda farklı prensiplerin devreye girmesi normaldir. Burada dikkat çekilmesi gereken husus bu prensiplerin tamamından faydalanılıyor olmasının gerektiğidir (Yardımcıoğlu vd., 2012: 250).

Lojistik kavramı açıklanırken lojistiğin kapsamının oldukça geniş olduğuna değinilmişti. Günümüzde küresel rekabet kavramının giderek önemini artırması işletmeleri farklı arayışlara yöneltmiştir. Bu nedenle de lojistiğe ihtiyaç duyulmaktadır. Lojistiğin geniş boyutlara ulaşan bir kavram olması lojistik faaliyetlerinin ve faaliyet gösterilen alanların da önemini artırmıştır.

Lojistiğin faaliyet alanları şu şekildedir(Gümüş, 2009:102-103):

- Taşıma,
- Depolama,
- Ambalajlama,
- Sipariş planlama,
- Satın alma,
- Envanter yönetimi,
- Müşteri hizmetleri şeklindedir.

Görüldüğü üzere lojistiğin faaliyet alanları oldukça geniştir. Lojistik gerek işletmeler açısından gerekse ekonomik açıdan faydalı bir kavram olduğu için faaliyet alanlarının bu denli geniş olması normal bir durum olarak değerlendirilebilir.

Faaliyet alanları arasında taşımada tercih edilecek olan sistemin iyi seçilmesi gerekmektedir. Bu noktada iyi bir analiz yapılarak hangi taşıma sisteminin kullanılacağı belirlenmesi ekonomik olarak gereksiz kayıpların yaşanmasının önüne geçecektir. Bu noktada seçilen sistemlerin maliyetleri aşağıdaki tabloda daha net anlaşılacaktır.

Tablo 2.1. Lojistik Modlarına Göre Maliyetler

Lojistik Modu	Maliyetler	
	Sabit Maliyetler	Değişken Maliyetler
Demiryolu Lojistiği	Çok Yüksek	Düşük
Karayolu Lojistiği	Düşük	Yüksek
Denizyolu Lojistiği	Yüksek	Çok Düşük
Havayolu Lojistiği	Çok Yüksek	Esnek
Boru Hattı Lojistiği	En Yüksek	En Düşük

Kaynak: (Küçük,2012: 112)

Görüldüğü üzere seçilen sistemlerin maliyetleri arasında önemli farklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle de doğru kararın verilmesi işletmeler adına ekonomik açıdan büyük önem ifade etmektedir denebilir.

Lojistik faaliyet alanları konusunda değinilmesi gereken bir başka husus da bu faaliyetleri etkileyen faktörlerdir. Bu faktörler; ekonomik faktörler, politik faktörler, hukuksal faktörler, kültürel faktörler ve teknolojik faktörler şeklinde sıralanabilir. Bu sayılan faktörlerin her biri faaliyetlerin sürdürülebilirliği adına önemlidir (Çevik ve Gülcan, 2011: 38).

Özellikle lojistik faaliyetlerin uluslararası boyut kazanması ve birçok sektörle ilişkisinin bulunması bu faktörlerin etkisinin olmasını beraberinde getirmiştir. Örneğin yurt dışına ürün taşıyan bir lojistik kurumu, gümrüklerde problem yaşayabilir (Kılıç, 2002: 253). Ülkelerin değişen yasaları veya uygulanan bazı kotalar buna neden olabilir. Yaşanan bu sorun hem politik faktörler hem de hukuki faktörler kapsamına girmektedir. Bu gibi sorunlarla karşılaşmamak adına lojistik faaliyetlerin doğru bir şekilde planlanması gerekmektedir.

3. GİRİŞİMCİLİK YAPISINA TEORİK BİR BAKIŞ

a. Girişimci, Girişimcilik Kavramları ve Girişimciliğin Önemi

Girişimci, Fransızca “entreprende” sözcüğünden çıkmış bir kavramdır. Aynı zamanda İngilizcede “entrepreneur” kelimesine karşılık gelen girişimci, kişinin zamana ve gösterdiği çabaya kendisini vererek yeni bir şeyler ortaya çıkarması şeklinde ifade edilmektedir (Soyşekerci, 2013: 5).

Girişimcinin bir başka tanımı ise faaliyette bulunduğu iş konusunda farklı düşüncelere sahip ve var olan veya olması muhtemel fırsatların bi-

lincinde olan kişi olarak yapılabilmektedir (Pattır ve Karahan, 2010: 29).

Girişimcilik ise; belirli riskler alınarak yeni bir değer oluşturma yönündeki çabalar olarak tanımlanmaktadır (Güney ve Nurmakhamatuly, 2007: 64). Yapılan tanımlardan hareketle girişimcilik ve girişimci kavramları, yeni bir değer yaratmak adına ortaya konan çabaların bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır denebilir.

Girişimcilik kavramı farklı nitelikli kişi ya da kurumlar için kullanılabilir (Kızılgöl ve İşgüden, 2008: 259). Bu noktada önemli olan hususun hangi amaçla kullanılırsa kullanılsın yeni bir şeyler ortaya koyabilmek adına çabaların varlığı olduğu unutulmamalıdır.

Girişimciliği önemli kılan nedenlerin başında toplumsal refaha olan katkısı gelir. Girişimcilik faaliyetleri sonrasında gerçekleşen proje ve yatırımlar toplumların refah seviyelerine katkı yapacaktır. Bunun yanında bu durum işletmeler açısından da avantaj sağlaması nedeniyle önem ifade etmektedir (Naktiyok ve Kök, 2006: 80).

Girişimcilik fırsatların farkında olunması noktasında önemli bir kavramdır (Marangoz, 2012: 184). Yeni bir değer yaratmak adına fırsatların farkında olunması ve değerlendirilmesinde girişimcilik faaliyetlerinin önemli katkılarından söz edilebilmektedir.

Girişimciliği önemli kılan nedenler maddeler halinde şu şekilde sıralanabilir (Dilsiz ve Kölük, 2005: 5):

- İşsizlik oranlarının düşmesine neden olması,
- Elde edilen gelirlerde yaşanan dengesizlikleri engelliyor olması,
- Bireylerin gelir düzeylerinde artış sağlaması,
- Üretim süreci içerisinde yerli hammadde kullanımına olanak tanınması,

- Büyük kitlelere ulaşarak kalkınmanın boyutlarını genişletmesi,
- Ödeme yapma noktasında denge sağlıyor olması şeklindedir.

Girişimcilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan proje ve yatırımların yanında yukarıda sayılan maddeler de girişimciliği önemli bir kavram haline dönüştürmüştür. Özellikle günümüzde rekabet ortamında ayakta kalabilmek adına ortaya farklı niteliklerin konması gerektiği göz önüne alındığında girişimciliğin önemi daha net anlaşılacaktır.

b. Girişimciliğin ve Girişimci Kişilerin Özellikleri

Girişimciliğin tanımında da bahsedildiği üzere girişimciliğin özellikleri kapsamında değinilmesi gereken ilk husus yeni değer yaratmaya yönelik çabaların olmasıdır. Bununla birlikte girişimciliğin özelliklerinin bundan ibaret olduğunun söylenmesi mümkün değildir.

Girişimciliğin özellikleri arasında değinilmesi gereken hususlar arasında yaratıcılık ve gerektiğinde risk alabilmek gibi özelliklere de değinmek gerekmektedir(Özkan vd., 2003: 149). Girişimcilik faaliyetlerinin başarıya ulaşabilmesi adına gerekli görüldüğünde risk almak gerekebilir. Bu durum sürekli olarak risk altına girmek olarak algılanmamalıdır. Alınacak risklerin doğru belirlenebilmesi adına girişimcilikte yaratıcılık kavramı da önem kazanmaktadır.

Girişimci kişilerin farklı nitelikler barındıran kişiler oldukları söylenebilir (Çetin, 2007: 219). Bu nedenle girişimcilerden ortaya farklı şeyler koymaları beklenmektedir. Bu çerçevede girişimcilerin sahip oldukları özelliklerin başlıca olanları şu şekildedir(Apak vd., 2010: 25).

- Gerektiğinde risk alabilmek,
- Süreç içerisinde kararlı bir duruş sergilemek,
- Doğru kararları hızlı bir şekilde almak,
- Kendisine güvenen bir yapıya sahip olmak,
- Olaylara farklı açılardan yaklaşabilmek,
- Bir vizyon barındırmak,
- İş bitirici özelliği taşımak,
- Bağımsız bir şekilde hareket etmek,
- Fırsat barındıran durumların bilincinde olmak,
- Yenilikçi olmak,
- İletişim becerisine sahip olmak şeklinde sıralanmaktadır

Girişimci kişilerin sahip oldukları bu özellikleri doğru zamanlarda kullanarak başarıya ulaşmaları beklenmektedir. Girişimci bireylerin sahip oldukları bu özellikler teknik, yönetsel ve bireysel olarak değerlendirilecek olursa ortaya şu şekilde bir tablo çıkacaktır:

Tablo 3.1. Girişimci Bireylerin Özellikleri

Teknik Beceriler	Yönetsel Beceriler	Bireysel Beceriler
Sözlü iletişim	Amaçları belirleme	İçsel denetim
Çevresel gözlem	Karar verme	Risk almak
Teknik yönetim bilgisi	İnsan ilişkileri	Yenilik yapmak
Teknoloji	Pazarlama	Değişimi yönetmek
Keşiler arası ilişki	Finans	Kararlı olmak
Dinleyici olmak	Muhasebe	Vizyon sahibi olmak
Örgütlenme	Yönetim	Değişimi tesis etmek
Şebeke kurabilme	Denetim	
Yönetim türü	Sorun çözme	
Usta (yetiştirici) olmak	Girişim	
Takım oyuncusu olmak	Yönetim geliştirme	

Kaynak: (Ercan ve Gökdeniz, 2009: 68).

Görüldüğü üzere, gerek teknik ve yönetsel açıdan gerekse bireysel açıdan girişimcilerin farklı nitelikleri vardır. Bu niteliklerin doğru bir şekilde sürece yansıtılması ile birlikte hedeflere ulaşılması da beraberinde gelecektir.

c. Girişimcilik Süreci

Girişimcilik süreci yapılan planların doğru bir şekilde uygulanabilmesi adına önemli bir süreçtir. Girişimcilik sürecinin temel aşamaları şu şekildedir:

- Motivasyonun sağlanması,
- Fırsatların belirlenmesi
- Kaynakların temin edilmesi,
- Planların hazırlanması,
- Örgütsel yapının oluşturulması şeklindedir.

Motivasyon girişimcilerin en önemli güç kaynakları arasındadır ve en büyük öneme sahip aşama olarak değerlendirilebilir (Güney, 2008: 94-95). İyi bir motivasyon olmadığı takdirde sürece gereken özen gösterilemeyecek ve dolayısıyla süreç başarısız olacaktır. Bu nedenle girişimci bireylerin yüksek motivasyonlu bir şekilde hareket etmeleri gerekmektedir.

Girişimcilerin özellikleri arasında değinilen fırsatların bilincinde olmak süreç içerisinde kilit bir role sahiptir. Çünkü fırsatlar girişimciler üzerinde baskı yaratabilir (Marangoz, 2013: 131). Fırsatların farkında olunmadığı takdirde beklenen gelişmelerin yaşanması mümkün olmayacaktır. Bu nedenle gerekirse bazı riskler alınarak fırsatlar değerlendirilmelidir. Fırsatların bilincinde olmanın motivasyonla ilişkili olduğu gerçeği de göz ardı edilmemelidir.

Gerekli kaynakların temin edilmesi girişimcilerin iletişim becerilerinin yanında, onlara duyulan güvenle de ilişkili bir süreci ifade eder. Kaynakların temin edilmesi kadar önemli olan bir diğer husus da temin edilen kaynakların ne kadar etkin kullanıldığıdır (Müftüoğlu vd., 2004: 9). Bu husus sürecin sonucuna direkt olarak etki etmektedir.

Planların hazırlanması ve sonrasında da örgütsel yapının oluşturulması ilk üç aşamanın ne ölçüde başarılı olduğuna paralel olarak şekillenmektedir. Bu nedenle motivasyonla başlayan sürecin bu noktaya gelebilmesi adına ilk aşamalarda kursuza yakın işlemesi gerekmektedir. Örgütsel yapının oluşturulmasında girişimcilerin dikkat etmesi gereken hususların başında; patent, sosyal güvenlik ve kullanmak hakkı gibi konular gelmektedir (İraz, 2005: 203). Bu hususlar örgütsel yapı oluşturulurken yerine getirilmesi gereken hukuki sorumluluklar olarak da değerlendirilebilir.

Girişimcilerin sahip oldukları özellikler vasıtasıyla bu uzun soluklu süreci iyi bir şekilde ilerletmeleri beklenmektedir. Girişimcilerin iletişimdeki etkinlikleri bu süreç içerisinde kendi motivasyonlarının yanında önem ifade eden bir başka kavram olarak değerlendirilebilir.

4. LOJİSTİK SEKTÖRÜ ÇALIŞANLARININ GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR UYGULAMA

a. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma bir demirçelik firmasının lojistik ihtiyaçlarını karşılayan lojistik firmasında yapılmıştır. Araştırma; çalışan personelin (Denizyolu, Karayolu) girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla ile gerçekleştirilmiştir. Şirketin yoğun faaliyet işlevinin olması ve birçok ulaştırma ağı kullanıyor olması önemli bir rol oynamıştır. Denizyolu ile Karayolu ağlarını kullanan farklı ağ çalışanları arasında girişimcilik yaklaşımları ve

bakışları arasında sezinlenen farklılık bu araştırmanın yapılmasında kilit faktör olmuştur.

b. Araştırmanın Modeli ve Hipotezler

Araştırma 1 bağımlı 5 bağımsız değişkenden oluşmaktadır. Model bulgular kısmında daha açık şekilde ifade edilmiştir. Lojistik sektörü ve girişimcilik ayrı ayrı anlamlar ifade eden, yenilikçi, yaratıcı ve kalkınma temelli kavramlardır. Burada lojistik sektörünün girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaçlayan hipotezler aşağıdaki gibidir.

h1: Lojistik sektörü çalışanının kişilik özelliklerinden; risk almanın, yenilikçilik yapmanın, başarıya ihtiyacı duyma, kontrol odağı olmanın ve belirsizliğe karşı tolerans duymanın girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

h2: Denizyolu çalışanlarında kişilik özelliklerinden; risk almanın, yenilikçilik yapmanın, başarıya ihtiyacı duymanın, kontrol odağı olmanın ve belirsizliğe karşı tolerans duymanın girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

h3: Karayolu çalışanlarında kişilik özelliklerinden; risk almanın, yenilikçilik yapmanın, başarıya ihtiyacı duymanın, kontrol odağı olmanın ve belirsizliğe karşı tolerans duymanın girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı ve parametrik bir etkisi vardır.

c. Araştırmanın Yöntemi ve Geçerliliği

Araştırmada kullanılacak verilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu, Öznur Bozkurt ve Kutbettin Erdurur'un "*Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi*" makalesinden alınmıştır. Ayrıca belirtilen makalede ölçüğün Koh'un (1996) Hong Kong'da tezsiz yüksek lisans öğrencilerine uygulamış olduğu bir ölçek olduğu belirtilmiştir. İki bölümden oluşan anket yapılmıştır. Birinci bölümde demografik sorular, ikinci bölümde ise girişimcilik eğilimini ölçmek üzere soru-

lar yöneltilmiştir.Sorular tabloda ayrıca belirtilmiştir.Girişimci kişilik özelliklerini ölçmek amacıyla kullanılan ölçeğin 36 sorudan oluşmaktadır.Bu ölçekte girişimcilik eğilimleri ile ilgili ayrıca 14 soru sorulmuş ve Girişimcilik

eğiliminin alt kişilik boyutları olan; Yenilikçilik, Başarma ihtiyacı, Kontrol odağı, Risk almak,Belirsizliğe karşı tolerans ile ilgili sorular yöneltilip anlamlı ilişki kurulmaya çalışılmıştır.

d. Bulgular

TABLO 4.1. Araştırmaya Katılan Lojistik Sektörü Çalışanların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

		n	%
Yaş	18-25 yaş arası	13	13,0
	26-35 yaş arası	50	50,0
	36-50 yaş arası	33	33,0
	51-65 yaş arası	3	3,0
	65 yaş ve üzeri	1	1,0
Eğitim Durumu	İlköğretim	17	17,3
	Lise	37	37,8
	Ön lisans	19	19,4
	Lisans	24	24,5
	Lisans üstü	1	1,0
Oturduğu Yerleşim Birimi	Köy	19	19,0
	İlçe	54	54,0
	İl	27	27,0
Kaldığı Yer	Bekar evi	12	12,2
	Ailesi ile birlikte	77	78,6
	Arkadaşlarıyla birlikte	9	9,2
Demir çelik sektöründe çalışmaktan memnun musunuz?	Evet	79	79,0
	Hayır	21	21,0
Ailenizde girişimci var mı?	Evet	42	42,0
	Hayır	58	58,0
Kendinizi girişimci olarak görüyor musunuz?	Evet	48	48,0
	Hayır	52	52,0

TABLO 4.2. Girişimcilik Eğilimlerinin Alt Boyutları

4.2.1. Korelasyon Analiz Sonuçları

		Risk Alma	Yenilikçi	Başarıya İhtiyaç Duyma	Kontrol Odağı	Belirsizliğe Karşı Tolerans	Girişimcilik Eğilimi
Risk Alma	<i>r</i>	1	,136	-,224*	-,256**	,212*	-,113
	<i>p</i>		,178	,025	,010	,034	,264
	<i>n</i>	100	100	100	100	100	100
Yenilikçi	<i>r</i>		1,000	0,079	-0,019	,253*	,185
	<i>p</i>			,434	,852	,011	,065
	<i>n</i>		100	100	100	100	100
Başarıya İhtiyaç Duyma	<i>r</i>			1	,541**	-,293**	,496**
	<i>p</i>				,000	,003	,000
	<i>n</i>			100	100	100	100
Kontrol Odağı	<i>r</i>				1	-,264**	,313**
	<i>p</i>					,008	,002
	<i>n</i>				100	100	100
Belirsizliğe Karşı Tolerans	<i>r</i>					1	-,191
	<i>p</i>						,057
	<i>n</i>					100	100
Girişimcilik Eğilimi	<i>r</i>						1,000
	<i>p</i>						
	<i>n</i>						100

Araştırma sonuçlarına göre Risk Alma ile Başarıya İhtiyaç Duyma ve Kontrol Odağı arasında negatif yönlü zayıf; Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında pozitif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır. Yenilikçilik ile Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında pozitif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır. Başarıya İhtiyaç Duyma ile Kontrol Odağı ve

Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli; Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında negatif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır. Kontrol Odağı ile Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında negatif yönlü zayıf ve Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır.

4.2.2. Regresyon Analiz Sonucu**ÇOKLU REGRESYON MODELİ**MODEL

BAĞIMLI DEĞİŞKEN: Girişimcilik Eğilimi

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER: Risk Alma – Yenilikçi - Başarıya İhtiyaç Duyma - Kontrol Odağı - Belirsizliğe Karşı Tolerans

	Kareler Toplamı	df	Kare Ortalamaları	F	p
Regresyon	367,304	5	73,461	7,288	0,000*
Hata	947,446	94	10,079		
Genel	1314,750	99			

*p<0,01

Model Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş	t	p	Collinearity Statistics (İç İlişki İstatistikleri)	
	B	Std. Error	Beta			Tolerans Değeri	VIF Değeri
Sabit	16,745	4,204		3,983	,000		
Risk Alma	-,010	,132	-,007	-,074	,941	,894	1,118
Yenilikçi	,436	,226	,179	1,931	,056	,897	1,115
Başarıya İhtiyaç Duyma	,414	,107	,418	3,881	,000	,660	1,516
Kontrol Odağı	,069	,116	,063	,590	,556	,680	1,471
Belirsizliğe Karşı Tolerans	-,160	,162	-,096	-,991	,324	,817	1,223
R=0,529							
R2=0,279							
DÜZELTİLMİŞ R2=0,241							

*p<0,05

Kurulan çok değişkenli regresyon modeli sonucu maksimum VIF değeri 1,516'dır. En üst sınır olan 5 veya 10'un çok altındadır. Ayrıca en düşük tolerans değeri 0,660 olarak hesaplanmıştır. Bu değer en alt sınır olan 0,1 veya 0,2'den çok yüksektir. Beril Durmuş,E.Serra Yurtkoru ve Murat Çinko'nun Sosyal

Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi kitabında belirtilmiştir. Bu nedenle regresyon modelinde çoklu bağıntı sorununun olmadığı görülmektedir.

Kurulan model istatistiksel olarak anlamlıdır ($R^2=0,279$ $F=7,288$ $p<0,05$).

Kurulan modelde Başarıya İhtiyaç Duyma ($B=,414$ $p<0,05$) bağımsız değişkeni anlamlı iken diğer değişkenler anlamlı değildir ($p>0,05$). Buna göre Başarıya İhtiyaç Duyma Girişimcilik Eğilimini olumlu yönde etkilemektedir.

Verilere İlişkin Normallik Testi ve Sonucu

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Risk Alma	,138	100	,000	,949	100	,001
Yenilikçi	,213	100	,000	,922	100	,000
Başarıya İhtiyaç Duyma	,142	100	,000	,940	100	,000
Kontrol Odağı	,115	100	,002	,966	100	,011
Belirsizliğe Karşı Tolerans	,175	100	,000	,934	100	,000
Girişimcilik Eğilimi	,092	100	,038	,979	100	,115

a. Lilliefors Significance Correction

Yapılan analize göre Girişimcilik Eğilimi puanı normal dağılıma uyarken diğer puanlar normal dağılıma uymamaktadır.

Logaritmik Dönüşüm Yapılmış Verilere İlişkin Normallik Testi ve Sonucu

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
puan1.1	,103	100	,011	,969	100	,020
puan2.1	,208	100	,000	,921	100	,000
puan3.1	,164	100	,000	,924	100	,000
puan4.1	,091	100	,041	,958	100	,003
puan5.1	,150	100	,000	,947	100	,001
puan6.1	,094	100	,028	,975	100	,058

a. Lilliefors Significance Correction

Yapılan analize göre Girişimcilik Eğilimi puanı normal dağılıma uyarken diğer puanlar normal dağılıma uymamaktadır.

Spearman Korelasyon Analizi

			Risk Alma	Yenilikçi	Başarıya İhtiyaç Duyma	Kontrol Odağı	Belirsizliğe Karşı Tolerans	Girişimcilik Eğilimi
Spear-man's rho	Risk Alma	<i>rho</i>	1,000	,131	-,227*	-,268**	,256*	-,101
		<i>p</i>		,193	,023	,007	,010	,317
		<i>n</i>	100	100	100	100	100	100
	Yenilikçi	<i>rho</i>		1,000	,068	-,058	,202*	,203*
		<i>p</i>			,504	,566	,044	,043
		<i>n</i>		100	100	100	100	100
	Başarıya İhtiyaç Duyma	<i>rho</i>			1,000	,537**	-,349**	,502**
		<i>p</i>				,000	,000	,000
		<i>n</i>			100	100	100	100
	Kontrol Odağı	<i>rho</i>				1,000	-,298**	,297**
		<i>p</i>					,003	,003
		<i>n</i>				100	100	100
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	<i>rho</i>					1,000	-,223*
		<i>p</i>						,025
		<i>n</i>					100	100
	Girişimcilik Eğilimi	<i>rho</i>						1,000
		<i>p</i>						
		<i>n</i>						100

Araştırma sonuçlarına göre Risk Alma ile Başarıya İhtiyaç Duyma ve Kontrol Odağı arasında negatif yönlü zayıf; Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında pozitif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır. Yenilikçilik ile Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında pozitif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır. Başarıya İhtiyaç Duyma ile Kontrol Odağı ve Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif yönlü orta

kuvvetli; Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında negatif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır. Kontrol Odağı ile Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında negatif yönlü zayıf ve Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır. Belirsizliğe Karşı Tolerans ile Girişimcilik Eğilimi arasında negatif yönlü zayıf kuvvetli ilişki bulunmaktadır.

Grup = Deniz Yolu			Risk Alma	Yenilikçi	Başarıya İhtiyaç Duyma	Kontrol Odağı	Belirsizliğe Karşı Tolerans	Girişimcilik Eğilimi
Spear-man's rho	Risk Alma	<i>rho</i>	1,000	-,052	-,242	-,245	,080	-,145
		<i>p</i>		,721	,090	,087	,580	,317
		<i>n</i>	50	50	50	50	50	50
	Yenilikçi	<i>rho</i>		1,000	,196	,074	,254	,108
		<i>p</i>			,172	,610	,075	,456
		<i>n</i>		50	50	50	50	50
	Başarıya İhtiyaç Duyma	<i>rho</i>			1,000	,612**	-,119	,433**
		<i>p</i>				,000	,409	,002
		<i>n</i>			50	50	50	50
	Kontrol Odağı	<i>rho</i>				1,000	-,145	,416**
		<i>p</i>					,316	,003
		<i>n</i>				50	50	50
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	<i>rho</i>					1,000	-,066
		<i>p</i>						,650
		<i>n</i>					50	50
	Girişimcilik Eğilimi	<i>rho</i>						1,000
		<i>p</i>						
		<i>n</i>						50

Deniz yolu grubunda;

Başarıya İhtiyaç Duyma ile Kontrol Odağı ve Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif orta kuv-

vetli ilişki bulunmaktadır. Kontrol Odağı ile Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır.

Grup = Kara Yolu			Risk Alma	Yenilikçi	Başarıya İhtiyaç Duyma	Kontrol Odağı	Belirsizliğe Karşı Tolerans	Girişimcilik Eğilimi
Spear-man's rho	Risk Alma	<i>rho</i>	1,000	,297*	-,247	-,327*	,440**	-,094
		<i>p</i>		,036	,083	,020	,001	,518
		<i>n</i>	50	50	50	50	50	50
	Yenilikçi	<i>rho</i>		1,000	-,074	-,252	,266	,293*
		<i>p</i>			,610	,077	,062	,039
		<i>n</i>		50	50	50	50	50
	Başarıya İhtiyaç Duyma	<i>rho</i>			1,000	,498**	-,442**	,554**
		<i>p</i>				,000	,001	,000
		<i>n</i>			50	50	50	50
	Kontrol Odağı	<i>rho</i>				1,000	-,431**	,194
		<i>p</i>					,002	,178
		<i>n</i>				50	50	50
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	<i>rho</i>					1,000	-,314*
		<i>p</i>						,026
		<i>n</i>					50	50
	Girişimcilik Eğilimi	<i>rho</i>						1,000
		<i>p</i>						
		<i>n</i>						50

Kara yolu grubunda;

Risk Alma ile Yenilikçi arasında pozitif yönlü zayıf; Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında pozitif yönlü orta kuvvetli ve Kontrol Odağı arasında negatif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır. Yenilikçi ile Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır. Başarıya İhtiyaç Duyma ile Kontrol Odağı ve

Girişimcilik Eğilimi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli ve Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında negatif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır. Kontrol Odağı ile Belirsizliğe Karşı Tolerans arasında negatif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır. Belirsizliğe Karşı Tolerans ile Girişimcilik Eğilimi negatif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır.

5. SONUÇ

Teknolojik gelişmeler ve küreselleşme başta olmak üzere dünyada değişime neden olan unsurlar lojistik kavramına yeni anlamlar yüklemiş ve lojistik faaliyetlerde bu değişimlere ayak uydurabilmek önemli bir hal almıştır. Giderek artan rekabet nedeniyle lojistiğin taşıma fonksiyonu büyük önem kazanmış ve tam zamanında teslimat anlayışı lojistik faaliyetlerin başarısının en önemli belirleyicisi konumuna gelmiştir. Bu nedenle de lojistik faaliyetler yürüten işletmelerin ürün veya hizmetleri, ilgili kişi veya kurumlara tam zamanında ulaştırmamaları halinde problem yaşayacakları öngörülmektedir. Lojistik sektörünün farklı nitelikler kazanması sonrasında girişimcilik kavramının lojistik sektöründe sahip olduğu rolün arttığı söylenebilir. Girişimci kişilerin alacakları risklerin olumlu sonuç vermesi durumunda yürütülen faaliyetlerin istenilen şekilde sonuçlanacağı göz önünde bulundurulduğunda fırsatların değerlendirilmesi ve gerektiğinde risklerin alınabilmesi adına girişimci kişilerin süreç içerisinde kilit rollere sahip oldukları söylenebilir.

Lojistik ve Girişimcilik kavramlarını günümüzde birbiriyle ilişkili birçok yerde görebiliriz. Bu kavramların anlamlarını ve gerekliliklerini arttırmaları için teorik ve pratikte birçok çalışmanın yapılması gerekmektedir. Bu şekilde gelecekte birbirleri için ne kadar bağlı kavramlar olduklarına dair daha net yorumlar yapılabilecektir. Bu makalede teorik kısımlara fazlaca yer verilmesinin sebebi, lisans düzey öğrencilerinin bilgi düzeylerini arttırıp daha çok yorumlayabilme gücüne sahip olmalarını sağlamaktır.

Bu çalışmada belirlenen hipotezlere uygun istatistik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda lojistik sektörü çalışanlarının girişimcilik eğilimleri ile kişilik tipleri arasında anlamlı iliş-

kiler elde edilmiştir. Başarma ihtiyacı duymanın Girişimcilik eğilimini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Lojistik sektörü çalışanlarının girişimcilik eğilimlerini arttıran; Başarma ihtiyacı duyma, onların motivasyonlarını arttıran bir faktördür. Başarıya ihtiyaç duyma ile Kontrol odağı arasında pozitif yönlü orta kuvvetli bir ilişkinin varlığında mevcuttur. Lojistik sektörü çalışanlarında girişimcilik örnekleri görmek isteyen yönetilerin onların kontrol altında olma ve başarıya ihtiyaç duyma faktörlerine ihtiyaç duyacaklarını bilmelidirler.

Denizyolu çalışanlarında Başarıya ihtiyaç duyma, Kontrol altında olma ile Girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli bir ilişki vardır. Karayolu çalışanlarında ise Yenilikçi ile Girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü kuvvetli, Risk Alma ile Yenilikçi arasında pozitif yönlü zayıf; Belirsizliğe karşı tolerans arasında pozitif yönlü orta kuvvetli ilişki bulunmaktadır. Ayrıca Başarıya ihtiyaç duyma, Kontrol altında olma ile Girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli bir ilişki vardır.

Denizyolu ve Karayolu çalışanları arasında girişimcilik algıları arasında bir ayırım yapmak gerekirse daha çok Karayolu çalışanlarının girişimcilik yönleri alt bileşenlerinde ilişkilerinin yoğun olduğu görülmektedir. Burada karayolu çalışanlarının daha geleneksel ve hassas bir yapıda olduklarını tespit etmek mümkün. Denizyolu çalışanları genel tespiti doğrular şekilde Başarıya ihtiyaç duymanın onlar için önemli olduğunu vurgulamışlardır. Girişimciliğin başarılı bir sonuca dönüşmesi için bu tespitlerin genişletilmesinde ve uygulanmasında fayda vardır. Bu şekilde Lojistik şirketi yöneticileri çalışanlarını daha çok motive edecek ve girişimciliğin faydalarından şirkete avantaj sağlayacaktır denilebilir. Bu çalışmanın lojistik ve girişimcilik disiplinlerine katkı sağladığı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Apak, Sudi ve Kamer H. Taşçıyan ve Muzaffer Aksoy (2010)** “Girişimcilik ve Sermaye Tedarik Yöntemleri”, Papatya Yayıncılık, İstanbul.
- Babacan, Muazzez (2003)** “Lojistik Sektörünün Ülkemizdeki Gelişimi ve Rekabet Vizyonu”, Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 12.
- Baki, Birdoğan (2004)** “Lojistik Yönetimi ve Lojistik Sektör Analizi”, Volkan Matbaacılık, Trabzon.
- Bakkal, Muharrem ve Arif Oflaz (2011)** “Lojistik Bilgi Sistemleri”, Hiperlink Yayınları, İstanbul.
- Bayraktutan, Yusuf ve Şevket Tüylüoğlu ve Mehmet Özbilgin (2012)** “Lojistik Sektöründe Yoğunlaşma Analizi ve Lojistik Gelişmişlik Endeksi: Kocaeli Örneği”, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, Antalya.
- Çetin, Murat (2007)** “Bölgesel Kalkınma ve Girişimci Üniversiteler”, Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1.
- Çevik, Osman ve Bayezid Gülcan (2011)** “Lojistik Faaliyetlerin Çevresel Sürdürülebilirliği ve Marco Polo Programı”, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 20.
- Dilsiz, İrfan ve Nihat Kölük (2005)** “Meslek Yüksekokulları İçin Girişimcilik”, Detay Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara.
- Ercan, Salih ve İsmail Gökdeniz (2009)** “Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan”, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:49.
- Gümüş, Yusuf (2009)** “Lojistik Faaliyetlerin Rekabet Stratejileri ve İşletme Karı İle Olan İlişkisi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 41.
- Güney, Semra (2008)** “Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular”, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Güney, Semra ve Arman Nurmakhamatuly (2007)** “Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:10, Sayı:18.
- <http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2014.
- İraz, Rıfat (2005)** “Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ’ler”, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Kılıç, Ramazan (2002)** “Türkiye-AB İlişkileri ve Gümrük Birliği”, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Kızılgül, Ömür ve Burcu İşgüden (2008)** “Bandırma’nın Girişimcilik Potansiyelinin Değerlendirilmesi”, Balıkesir Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt:9, Sayı:2.
- Küçük, Orhan (2012)** “Lojistik İlkeleri ve Yönetimi, Seçkin Yayıncılık”, Ankara.
- Marangoz, Mehmet (2012)** “Girişimciler İçin Sınırsız Ticaret: E-Ticaret”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1.
- Marangoz, Mehmet (2013)** “Girişimcilik”, Beta Yayınevi, 2. Baskı, İstanbul.
- Müftüoğlu, Tamer ve Yılmaz Ürper ve Mehmet Başar ve Tuğberk Tosunoğlu, (2004)** “Girişimcilik”, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, Eskişehir.
- Naktiyok, Atılhan ve Sabahat Bayrak Kök (2006)** “Çevresel Faktörlerin İç Girişimcilik Üzerine Etkileri”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:8, Sayı:2.
- Özgül, Nihan (2008)** “Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti ve Ulaştırma Sektörü Üzerinde Bir Uygulama”, Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2.
- Özkan, Şule ve Selçuk Emsen ve Fatma Gündoğdu ve Hayati Aksu (2003)** “Türkiye’de Girişimcilik ve Belirleyicileri: Marmara ve Doğu Anadolu Bölgesi Üzerine Bir Uygulama”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt:58, Sayı:4.

Patır, Salt ve Mehmet Karahan (2010) “Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması”, İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt:1, Sayı 2.

Soyşekerci, Serhat (2013) “Uygulamalar ve Örnekleriyle Girişimcilik”, Kriter Yayınevi, İstanbul.

Taşkın, Ercan ve Yasemin Durmaz (2012)“Lojistik Faaliyetler(Hizmet Kalitesi ve Müşteri Değeri)”, Detay Yayıncılık, İstanbul.

Tek, Ömer Baybars ve İlkay Karaduman (2012) “Tedarik Zinciri Bakış Açısıyla Lojistik Yönetimi: Global Yönetimsel Yaklaşım Türkiye Uygulamaları”, Ekonomi Yayınları, İzmir.

Yardımcıoğlu, Mahmut ve Hilal Kocamaz ve Özlem Özer (2012) “Lojistik Yönetiminde Taşıma Sistemleri ve Maliyetleme Yöntemleri, 2. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu”.

